

Mühendislik Fakültelerinin Türkiye'deki Üniversitelerin Ulusal ve Uluslararası Sıralamalarına Etkisi

Prof.Dr. Serdal TERZİ

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Dünyada Üniversite Sıralama Endekslerinin Ortaya Çıkış Nedenleri

20. yüzyılın sonlarından itibaren yükseköğretim, ulusal sınırları aştı. Üniversiteler, uluslararası öğrencileri, akademisyenleri ve araştırma fonlarını çekmek için küresel ölçekte rekabet etmeye başladı. Sıralama endeksleri, bu rekabet ortamında üniversitelerin kendilerini konumlandırmasına ve prestijlerini artırmalarına olanak sağladı. Küreselleşen yükseköğretimde sıralamalar, marka değeri yaratan bir araç haline geldi.

Dünyada Üniversite Sıralama Endekslerinin Ortaya Çıkış Nedenleri

Öğrenciler, veliler, üniversite yönetimleri ve hükümetler üniversite seçimi veya yatırım/bağış yapmadan önce kurumların kalitesi hakkında nesnel verilere ihtiyaç duydu. Sıralamalar, bu paydaşlara karşılaştırılabilir ve kolay anlaşılır bir bilgi sunarak karar alma süreçlerini destekledi. Özellikle OECD ve UNESCO gibi kurumlar bu ihtiyacı güçlendirdi.

Dünyada Üniversite Sıralama Endekslerinin Ortaya Çıkış Nedenleri

Üniversitelerin araştırma çıktıları, yayın sayıları, atıf oranları ve eğitim kalitesi gibi unsurları değerlendirme ihtiyacı, sıralama endekslerinin ortaya çıkmasında etkili oldu. Bu ölçütler, kurumların güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak iyileştirme çabalarını teşvik etti.

Dünyada Üniversite Sıralama Endekslerinin Ortaya Çıkış Nedenleri

- Sıralama endeksleri, ilk olarak 1980'lerde ABD'de U.S. News & World Report gibi medya kuruluşları tarafından popüler hale getirildi. Bu tür sıralamalar, hem ilgi çekti hem de üniversitelerin kendilerini tanıtmaları için bir araç haline geldi. Daha sonra bu model, QS, Times Higher Education (THE) ve Shanghai Ranking (ARWU) gibi küresel endekslerle yaygınlaştı.
- Sıralamalar, başlangıçta “yön gösterici” iken zamanla “amaç” haline geldi. Üniversitelerin stratejilerini belirli metriklere göre şekillendirmesi, akademik çeşitliliğe zarar verdiği eleştirilerine yol açtı.
- Ancak, bu sıralamaların metodolojileri ve objektifliği zaman zaman tartışma konusu olsa da, yükseköğretimde bir rehber olarak kullanılmaya devam etmektedir.

Yıl	Sıralama Sistemi	Notlar
1983	U.S. News & World Report	1983'te Amerikan üniversitelerini sıralamaya başlayan US News , 28 Ekim 2014'te 49 ülkedeki 500 üniversiteyi değerlendiren ilk küresel sıralamasını yayınladı
2003	ARWU (Shanghai Ranking)	Yayın ve ödül temelli; veri odaklı, tamamen nesnel
2004	Times Higher Education (THE)	Başlangıçta QS ile ortaklı; sonra ayrıldı
2004	QS World University Rankings	Anket temelli güçlü yön; akademik & işveren itibarı
2007	Leiden Ranking	Atıf & yayın bazlı; disiplin ayrımı yapar
2009	U-Multirank	Kapsamlı, çok boyutlu kullanıcı odaklı sıralama
2010	URAP (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)	Türkiye merkezli; atıf ve yayın temelli objektif veri
2019	THE Impact Rankings	SDG (Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları) odaklı sıralama
2023	THE Interdisciplinary Science Rankings	Disiplinler arası araştırmaları merkeze alan yenilikçi sistem

Sıralama Sistemleri Odak Alanları

Sıralama	Odak Alanlar	Yayın/Atıf Ağırlığı	Diğer Metrikler
THE	Araştırma kalitesi, uluslararasılık, endüstri	%59	Öğrenci/öğretim üyesi oranı, patent
QS	Akademik/mezun itibari, atıf	%20+	İtibar anketi, uluslararasılık
Scimago	Yayın, patent, sosyal etki	%50+	İnovasyon, açık erişim, kamu politikaları
URAP	Akademik yayın/etki	%100	-
US News	Yayın, atıf, çok atıf alan yayın	%60	Akademik itibar, işbirliği

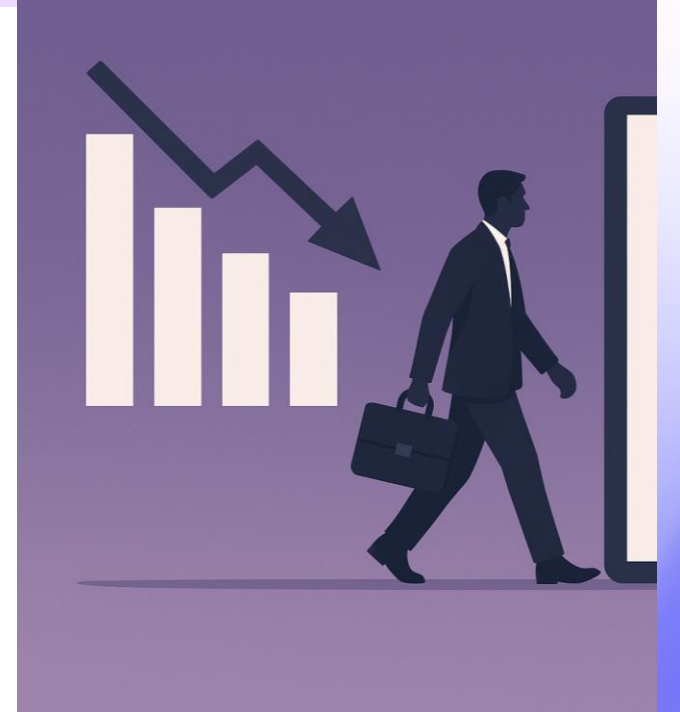
Sıralamaların Sınırlılıkları

- Araştırmalar, sıralamaların hem avantaj hem de dezavantajları olduğunu gösteriyor.
- Avrupa Üniversiteler Birliği (EUA) raporlarına göre:
- Sıralamalar, araştırma odaklı üniversitelere odaklanır ve öğretim kalitesini yeterince yansıtmaz, dolaylı göstergeler kullanılır. (EUA Rankings Report 2011).
- Üniversiteler, sıralamaları iyileştirmek için kaynakları yanlış yönlendirebilir, bu da eğitim-öğretim ve toplumsal katkı gibi alanları zayıflatabilir (EUA Rankings Briefing 2023).
- Sıralamalar, çeşitliliği azaltabilir ve belirli disiplinleri (ör. sosyal bilimler) ihmal edebilir.

Üniversitelerin Sıralamalardan Çekilme Trendleri

- Zürih Üniversitesi, sıralamalardan çekildi; sıralamaların metodolojisinin şeffaf olmadığını ve manipülasyon riski taşıdığını savunuyor.
- Üniversite, bilimsel kalitenin tüm araştırma politikası kararlarında belirleyici faktör olması gerektiğine inandığını belirtiyor.

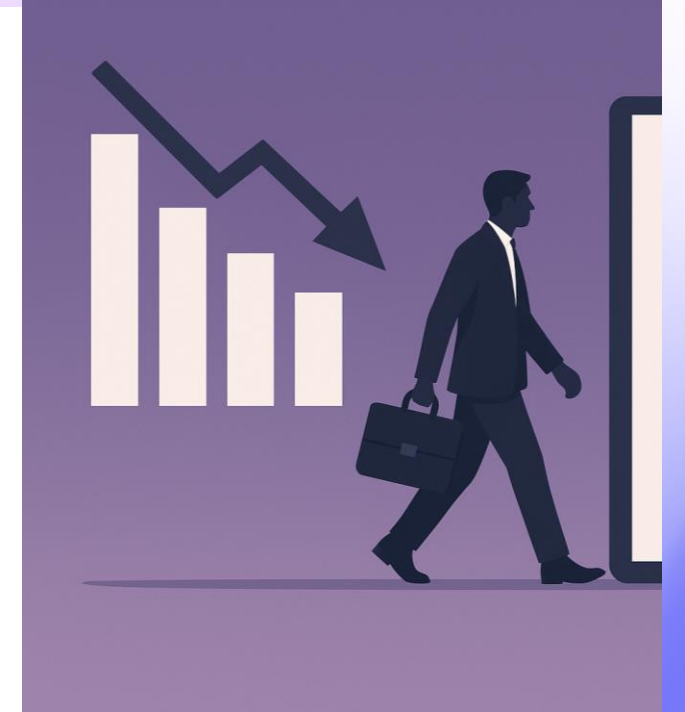
Üniversitelerin Sıralamalardan Çekilme Trendleri

Utrecht Üniversitesi neden sıralamalardan uzaklaşmaya karar verdi?

İşbirliğine öncelik verilmesi : Sıralamalar puanlama ve rekabete çok fazla vurgu yaparken, biz işbirliğine ve Açık Bilime odaklanmak istiyoruz.

Kalitenin karmaşıklığı : Tüm farklı eğitim, araştırma ve etkileriyle bir üniversitenin kalitesini tek bir rakamla ifade etmek neredeyse imkansızdır.

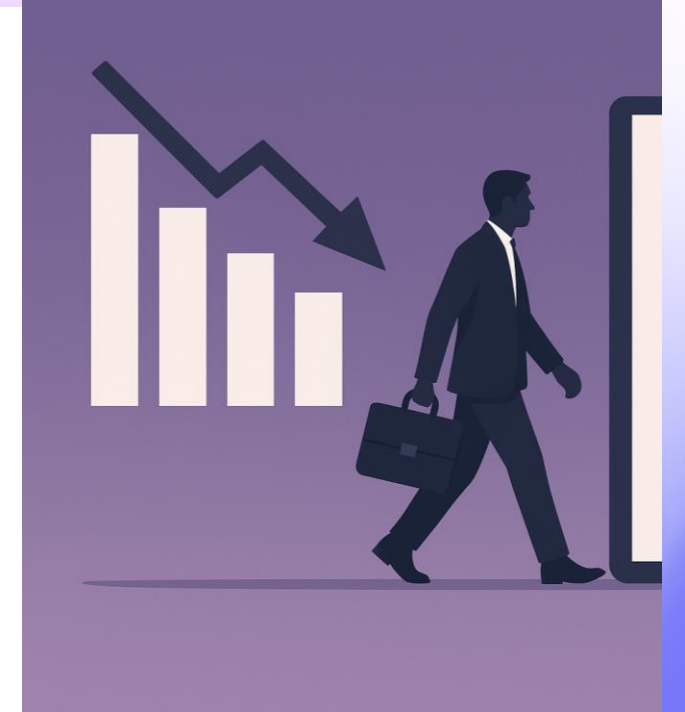
Tartışmalı yöntemler : Araştırmalar, sıralamaların çoğunlukla üniversiteler tarafından kendi bildirilen verilere ve çok şeffaf olmayan bir metodolojiye dayandığını göstermektedir.

Üniversitelerin Hukuk Fakültelerinin Sıralamalardan Çekilme Trendleri

Hukuk Fakültelerinden Çekilen Üniversiteler ve Tarihleri:

1. Yale University (Nov. 16, 2022)
2. Stanford University (Nov. 18, 2022)
3. Harvard University (Nov. 16, 2022)
4. Columbia University (Nov. 18, 2022)
5. University of Pennsylvania (Carey Law School) (Dec. 2, 2022)
6. New York University (Dec. 5, 2022)
7. University of Virginia (Dec. 9, 2022)
8. University of California, Berkeley (Nov. 17, 2022)
9. University of Michigan (Nov. 20, 2022)
10. Duke University (Nov. 21, 2022)
11. Northwestern University (Pritzker School of Law) (Nov. 21, 2022)
12. Georgetown University (Nov. 18, 2022)
13. University of California, Los Angeles (UCLA) (Nov. 22, 2022)
14. University of California, Irvine (Nov. 23, 2022)
15. University of California, Davis (Nov. 28, 2022)
16. University of Washington (Dec. 1, 2022)

Üniversitelerin Hukuk Fakültelerinden Sıralamalardan Çekilme Nedenleri

- "Kamu yararına çalışmaya vurgu yapan okulları ödüllendirmek yerine, metodoloji onları cezalandırıyor»*
- "US News'in sıralamalarına yaklaşım şekli ve teşvik etme kararları, değerlerimizle veya kamu hizmetine olan bağlılığımızla uyuşmuyor; ayrıca öğrencilerimizi işe alan en iyi hukuk firmalarının, kâr amacı gütmeyen kuruluşların ve hükümet kuruluşlarının, şirketlerin ve diğerlerinin liderlerinin değer verdiği şeylerle de uyuşmuyor»*
- «Öğrenci deneyimine doğrudan harcanıp harcanmadığına bakmaksızın, okulları harcadıkları miktara göre ödüllendirerek yanlış teşvikler yaratıyorlar; mezunların uzun vadeli istihdamı gibi öğrenciler için gerçekten önemli olan sonuçlara öncelik vermiyorlar"*

Üniversitelerin Tıp Fakültelerinin Sıralamalardan Çekilme Trendleri

Tıp Fakültelerinden Çekilen Üniversiteler ve Tarihleri:

- 1.Harvard University (Jan. 17, 2023)
- 2.Columbia University (Jan. 20, 2023)
- 3.Johns Hopkins University (Jan. 28, 2023)
- 4.University of Pennsylvania (Jan. 24, 2023)
- 5.Duke University (Jan. 27, 2023)
- 6.Stanford University (Jan. 23, 2023)
- 7.University of Washington (Jan. 26, 2023)
- 8.Icahn School of Medicine at Mount Sinai (Jan. 24, 2023)
- 9.Washington University in St. Louis (Jan. 26, 2023)
- 10.Cornell University (Weill Cornell Medicine) (Jan. 26, 2023)
- 11.University of Michigan (Jan. 30, 2023)
- 12.University of Chicago (Pritzker School of Medicine) (Jan. 27, 2023)

Üniversitelerin Tıp Fakültelerinden Sıralamalardan Çekilme Nedenleri

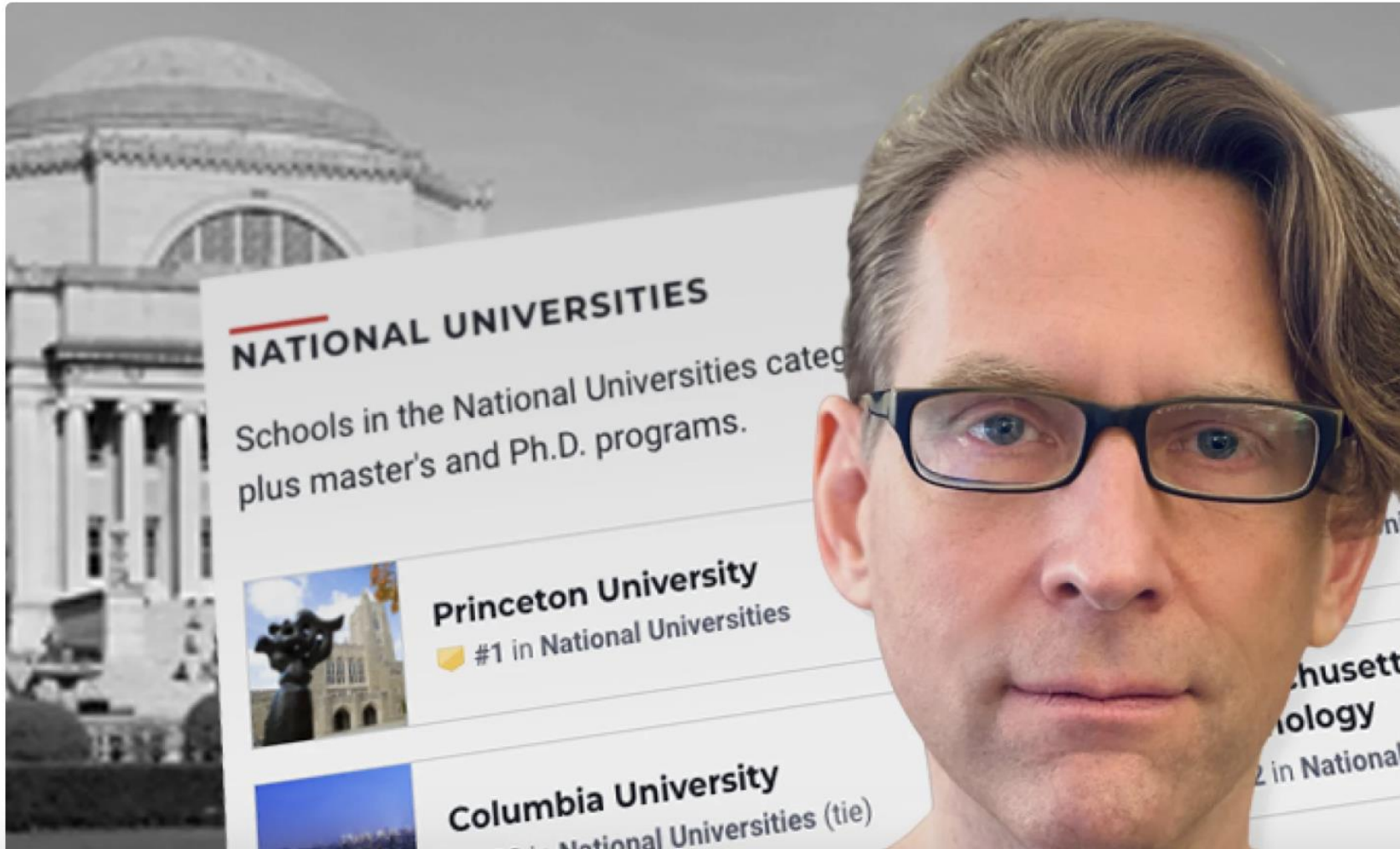
- «Eğitimin kalitesinin nesnel bir değerlendirmesi olmaksızın prestij ve itibara vurgu yapılması, tıp alanının geleceğine yönelik vizyonumuzla uyuşmuyor"»
- "Benzer şekilde, yalnızca standart puanlara ve notlara odaklanmak, bütünsel kabul sürecimizi ve çeşitli yaşam deneyimlerinin önemini yansıtmıyor.»
- «Standart test puanları ve prestij vurgusunun **holistik** (duygusal, sosyal ve fiziksel) **eğitim** ve **klinik becerileri** göz ardı etmesi.»
- Pensilvanya Üniversitesi Tıp fakültesi dekanı J. Larry Jameson, "Katılımımızı sonlandırma kararına, bu sıralamaların bazen yanlış veya yanıltıcı olabilecek verilere dayandığı endişesi nedeniyle değil, sıralamaların yanlış şeyleri ölçmesi nedeniyle vardık" dedi.

Sıralamalarda Üniversiteler Tarafından En Sık Yapılan Manipülasyonlar

- Akademik ve işveren anketlerinde 'anket havuzu' genişletilerek tanıtım amaçlı yönlendirme yapılması (QS, THE)
- Öğrenci/öğretim üyesi oranı verilerinin farklı tanımlarla (ör. sadece tam zamanlı personel) raporlanması (THE, QS)
- Yayınların kurum adreslerinin eklenmesiyle kurum performansına yansıtılması (Leiden, Scopus manipülasyonu)
- Endüstri gelirlerinin bağış ve proje olarak gösterilerek abartılması (THE)
- Akademisyenlerin yabancı üniversitelerdeki ikinci adreslerinin de gösterilmesi (özellikle yüksek atıflı yayınlarda)
- Mezun takip verilerinin spekülatif veya örneklem dışı gösterilmesi (QS)
- Açık erişim oranlarının kurum dışı kaynaklarla yapay olarak yükseltilmesi (Leiden)
- Sürdürülebilirlik verilerinde üniversite çapında olmayan uygulamaların kampüs geneline mal edilmesi (GreenMetric)

Columbia Is Ranked No. 2 by 'U.S News.' A Professor Says Its Spot Is Based on False Data.

By [Francie Diep](#) | March 16, 2022

ADVERTISEMENT

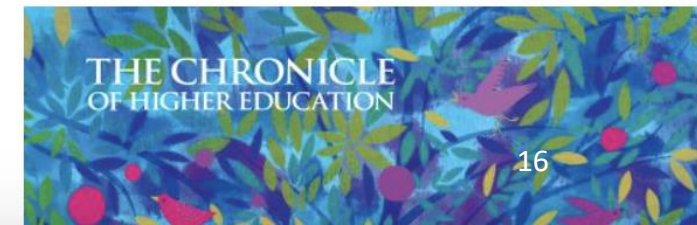
THE CHRONICLE OF HIGHER EDUCATION

Reports you can trust on higher ed's most pressing challenges

[LEARN MORE](#) →

The advertisement features a stack of reports from The Chronicle of Higher Education. The top report is titled "The Future of Diversity Training" and includes the subtitle "Better ways to make your college more inclusive". The cover shows a group of people.

From the Chronicle Store

A former Columbia student filed a lawsuit July 12 alleging that thousands of students have been harmed by the university's faulty data. Students were deceived by misreported statistics leading to Columbia's ranking, and otherwise wouldn't have applied or paid tuition to the university, according to the complaint.

This is not the first time that university rankings have been embroiled in controversy. Nearly 50 universities have misreported data since 2018, according to U.S. News. Earlier this year, the University of Southern California withdrew its graduate school of education out of the rankings, citing inaccurate data. And in 2021, the former dean of Temple University's business school was convicted of wire fraud for submitting false data ranking the university's online MBA program No. 1 for four consecutive years.

"U.S. News' mission is to provide students with accurate, in-depth data to help them in their school search. We rely on schools to accurately report their data and ask academic officials to verify that data. We will unrank schools if they misreport data that leads to an inflated rank or if their officials fail to substantiate data that U.S. News has reason to believe may be inaccurate," wrote U.S. News in a statement.

Dünyadaki İlk Beş Üniversite ve Öne Çıkma Nedenleri

QS 2025'e göre, dünyadaki ilk beş mühendislik üniversitesi MIT, Stanford, Cambridge, Harvard ve Oxford'tur. Her birinin mühendislikteki üstünlükleri:

- MIT: Yapay zeka, robotik ve sürdürülebilir enerji alanlarında lider; yüksek araştırma çıktısı ve sanayi iş birlikleriyle tanınır (ör. Google, Microsoft).
- Stanford Üniversitesi: Bilgisayar bilimi ve elektrik mühendisliğinde güçlü; Silikon Vadisi'yle bağlantıları inovasyonu artırır.
- Cambridge Üniversitesi: Biyoteknoloji, nanoteknoloji ve çevre mühendisliğinde öne çıkar; yenilikçi projelerle dikkat çeker (ör. Raspberry Pi).
- Harvard Üniversitesi: Biyomedikal mühendislik ve malzeme biliminde lider; Boston'daki biyoteknoloji merkezleriyle bağlantılıdır.
- Oxford Üniversitesi: Biyomedikal mühendislik, enerji sistemleri ve sürdürülebilirlik projeleriyle tanınır.

Stanford

UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

HARVARD
UNIVERSITY

UNIVERSITY OF
OXFORD

Results

Fields

Institutions

Compare

Methodology

University Rankings Results - Main Results

Shanghai 2024

TOP

- 1 Harvard
 - 2 Stanford
 - 3 MIT
 - 4 Cambridge
 - 5 UC Berkeley
- Switzerland
- 21 ETHZ
 - 55 EPFL
 - 58 UNIGE

Times 2025

TOP

- 1 Oxford
 - 2 MIT
 - 3 Harvard
 - 4 Princeton
 - 5 Cambridge
- Switzerland
- 11 ETHZ
 - 32 EPFL
 - 104 Bern

QS 2025

TOP

- 1 MIT
 - 2 Imperial
 - 3 Oxford
 - 4 Harvard
 - 5 Cambridge
- Switzerland
- 7 ETHZ
 - 26 EPFL
 - 109 UZH

Leiden 2024

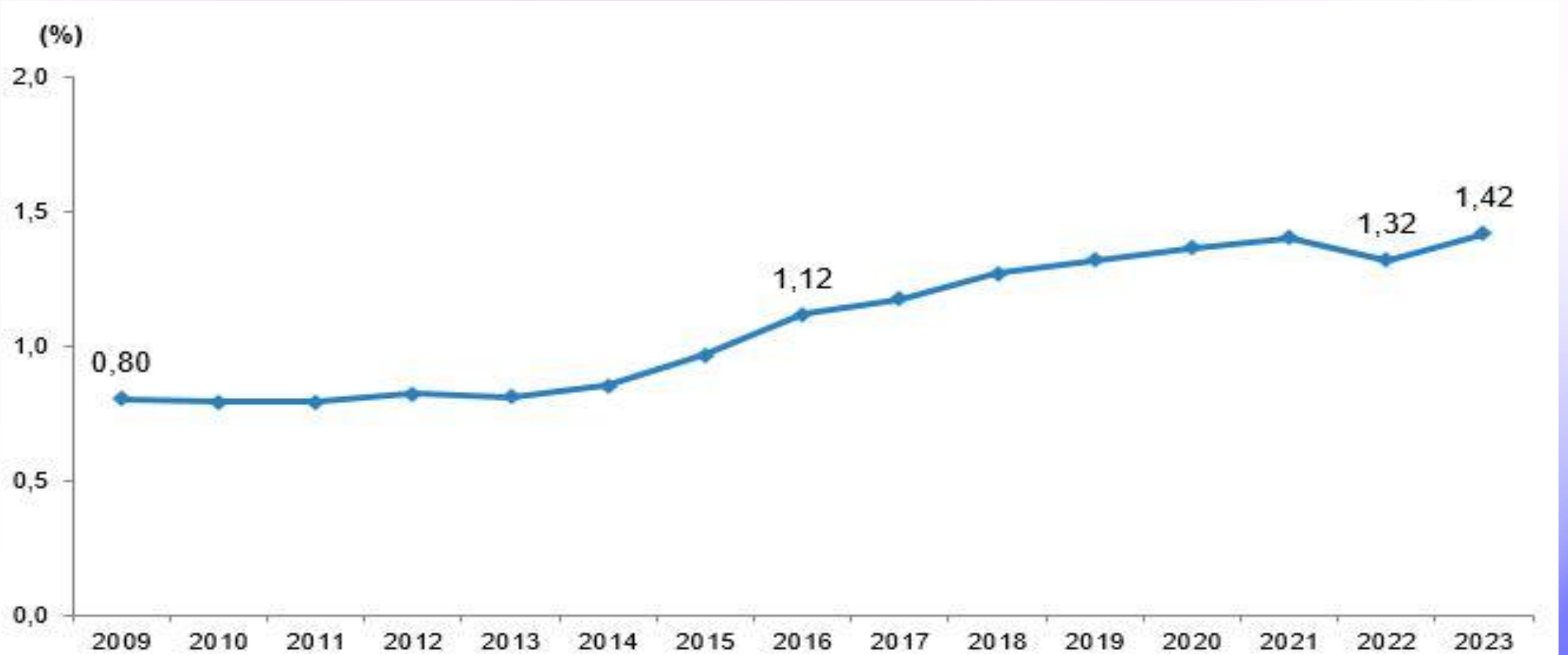
TOP

- 1 Princeton
 - 2 MIT
 - 3 Harvard
 - 4 Stanford
 - 5 Caltech
- Switzerland
- 15 EPFL
 - 16 ETHZ
 - 105 UZH

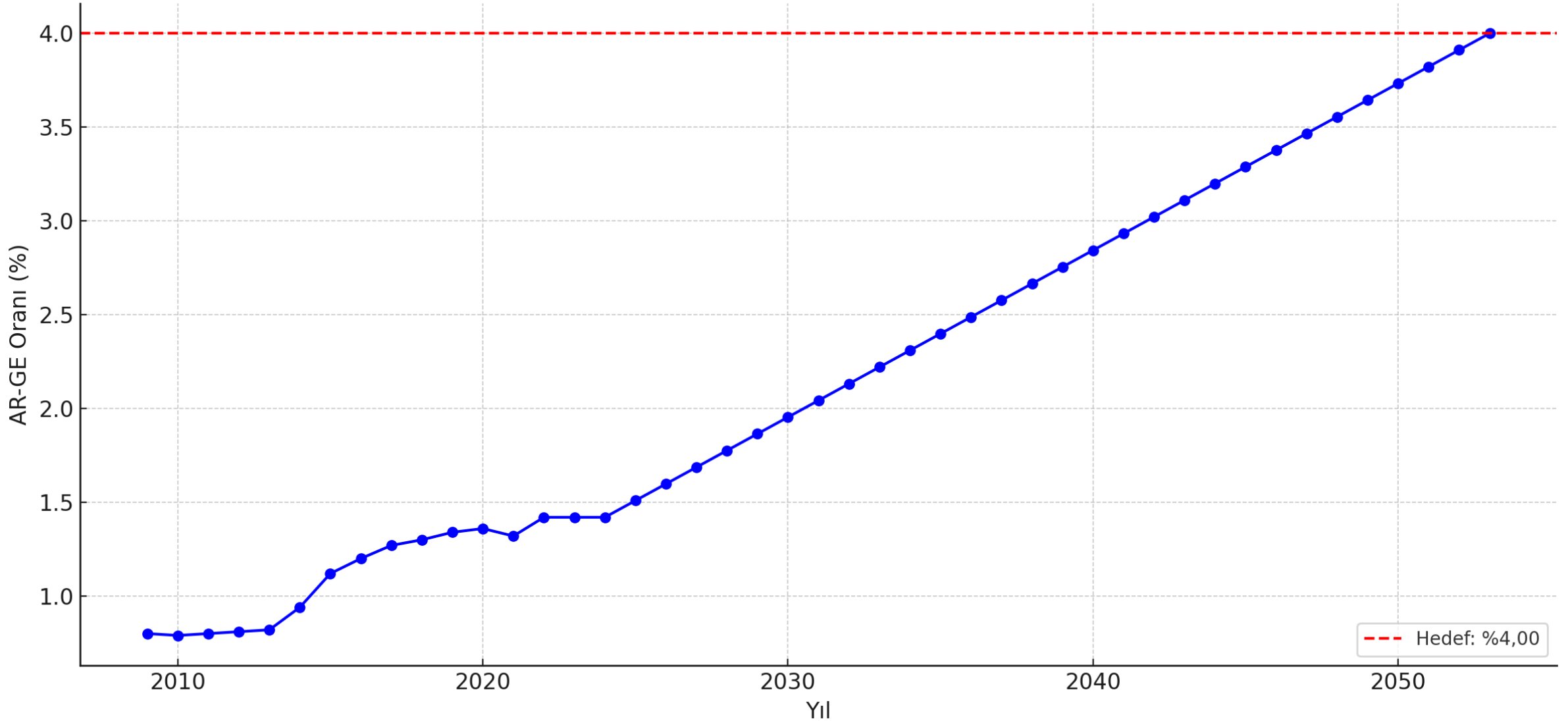
	C9 League (Çin)	Project 5-100 (Rusya)	Vision 2030 (Suudi Arabistan)	BK21 (Güney Kore)	IoE (Hindistan)
Başlangıç Yılı	2009	2013	2016	1999	2018
Ana Hedef	Küresel elit üniversiteler yaratmak	En az 5 üniversitenin ilk 100'e girmesi	İlk 200'e en az 5 üniversite	Araştırma üniversitelerini güçlendirme	İlk 500'e 20 üniversite
Devlet Desteği	Yüksek ve sürekli	Dönemsel ve sınırlı	Yüksek petrol fonlu	Aşamalı ve sürekli	Seçici fonlama
Bütçe	Milyarlarca yuan	1 milyar \$ ile hedefe yönelik.	Yüksek ama belirsiz bütçe	2 milyar \$ ile uzun vadeli	1.2 milyar \$
Sıralama Başarısı	Tsinghua ve Peking ilk 25'te	Kısmi başarı, QS/THE'de yükseliş	KAUST, King Saud yükselişte	KAIST, POSTECH, Seoul Nat. önde	IISc, IIT Bombay yükseliyor
Devam Durumu	Devam ediyor	2020 sonrası Priority 2030'a dönüştü	Devam ediyor	4. faz yürürlükte	Devam ediyor
Öne Çıkan Üniversiteler	Tsinghua, Peking, SJTU, USTC	HSE, MIPT, ITMO, Tomsk	KAUST, King Saud Univ.	KAIST, POSTECH, SNU	IIT Bombay, IISc
Eleştiriler	Aşırı elitleşme, bölgesel eşitsizlik	Yüzeysel başarı, kısa vadeli sıralama odaklı	Yabancı akademisyen bağımlılığı, iç reformlar	Yayın baskısı, eğitim kalitesine gölge düşebilir	Eşitsizlik yaratabilecek seçici destek

2053 ufkunda en az 5 üniversitemizin
dünyanın ilk 100 üniversitesi
arasında yer alması, ülkemizin
küresel yenilik endeksi içinde ilk 10
ülke arasına girmesi ve Ar-Ge
harcamalarının milli gelirdeki payının
yüzde 4 düzeyine yükselmesi
hedeflenmektedir.

Türkiye AR-GE Harcamalarının GSYH'ye Oranı (2009-2053 Projeksiyonu)

Türk Üniversitelerinin Sıralamalardaki Durumu

Endeks	ODTÜ	İTÜ	SABANCI	KOÇ	BİLKENT	BOĞAZIÇI	SDÜ
URAP	424	404	741	605	614	592	916
QS	285	326	601-650	401	477	418	1201-1400
THE	401-500	501-600	351-400	301-350	601-800	501-600	801-1000
THE Impact	401-600	101-200	301-400	201-300	601-800	401-600	801-1000
US News	456	413	499	288	614	548	777

Mühendislik Fakültelerinin Rolü

- Yayın ve atıf verileri ağırlıklı sıralama endekslerinde (**THE, URAP, US News**) mühendislik fakülteleri belirleyici katkı sağlar.
- Mühendislik alanları Scopus ve WoS'ta en yoğun yayın üretilen disiplinlerdendir.
- Patent ve sanayi projeleri çoğunlukla mühendislik fakültelerinden gelir → THE “endüstri geliri” gibi metriklere etki eder.
- Sürdürülebilirlik ve etki (THE Impact, Greenmetric) alanlarında disiplinler arası öncülerdendir.

Mühendislik Katkıları

ODTÜ

Mühendislik fakültesi, özellikle inşaat ve makine mühendisliği alanlarında güçlü; URAP ve QS sıralamalarında araştırma çıktılarıyla lider.

İTÜ

Elektrik ve bilgisayar mühendisliği alanlarında öne çıkar; yüksek atıf sayısı ile THE Impact'te 101-200 bandında.

SABANCI

Endüstri mühendisliği ve malzeme biliminde güçlü; THE'de 351-400 bandında, disiplinler arası yaklaşımıyla dikkat çekiyor.

KOÇ

Biyomedikal mühendislik ve bilgisayar bilimlerinde lider; US News'de 288. sırada, sanayi iş birlikleriyle öne çıkmaktadır.

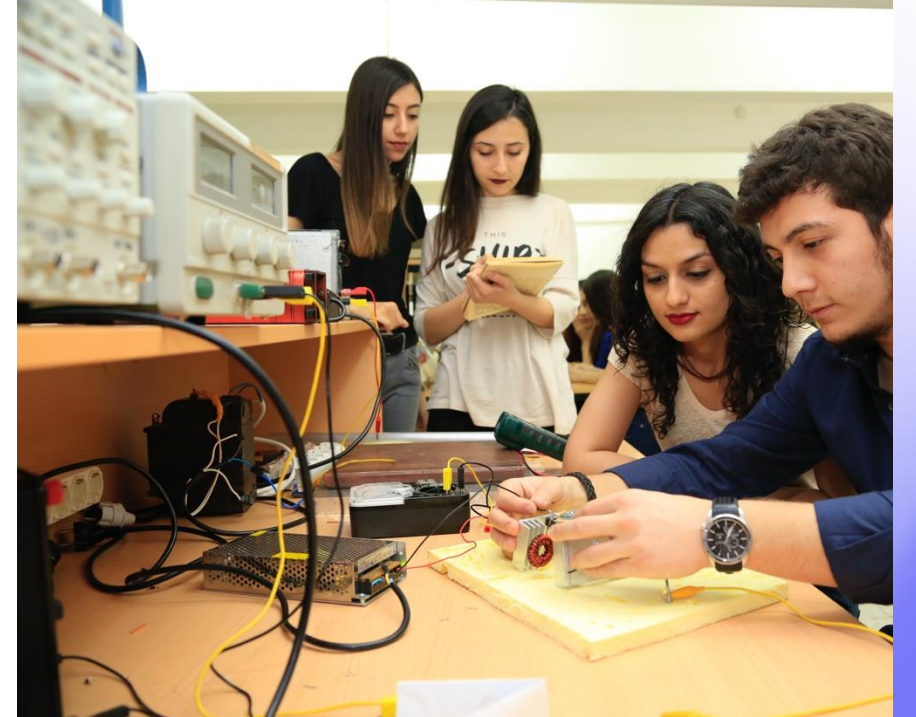
BİLKENT

Elektrik ve elektronik mühendisliği alanlarında güçlü; QS'de 477. sırada, araştırma çıktılarıyla tanınmaktadır.

Mühendislik Fakültelerinin Diğer Fakülteleere Üstünlüğü

Mühendislik fakültelerinin diğer fakülteleere kıyasla avantajları:

- Sosyal bilimlere kıyasla %25-40 daha etkili (atıf, sanayi geliri).
- Sağlık bilimlerine kıyasla %15 önde (yayın ve atıf).
- Sürdürülebilirlik projelerinde (THE Impact, Greenmetric) lider, toplumsal katkıyı artırır.
- Leiden sıralamasında, yayın ve atıf sayısı açısından araştırma odaklı fakülteler arasında öne çıkıyor.

Kurumsal Stratejik Öneriler

- Q1 yayın oranını artırmak için yayın teşvik mekanizmaları geliştirilmeli.
- Uluslararası ortak yayın ve projeler için özel fonlar oluşturulmalı.
- Yabancı akademisyen ve doktora öğrencisi oranını artıracak burs ve kadro politikaları geliştirilmeli.
- Açık erişim politikaları ve atıf stratejileri ile görünürlük desteklenmeli.
- Fakülteler ve enstitüler sıralama metriklerine göre yıllık performans değerlendirmeleri yapmalı.
- Akademik İngilizce yazım ve yayın koçluğu merkezleri kurulmalı.
- Üniversite-sanayi iş birlikleri, THE'nin endüstri geliri kriterini destekleyecek şekilde güçlendirilmeli.
- Kurumsal veri yönetimi sistemi ile sıralama endekslerine yönelik veri takibi yapılmalı.
- Ulusal başarılar kadar uluslararası indekslere odaklanan strateji belgeleri oluşturulmalı.

Yüksek Puan Stratejileri

URAP: Q1/Q2 dergilerde yayın artışı, doktora programlarını güçlendirme.

QS: Uluslararası akademisyen oranı artışı, mezunların iş piyasası etkisi.

THE: Sanayi ile Ar-Ge projeleri, atıf alan yayınlar.

US News: Araştırma itibarını global tanıtma, atıf oranını artırma.

THE Impact: SDG odaklı projeler, toplumsal katkı çalışmaları.

Greenmetric: Sürdürülebilir altyapı, yenilenebilir enerji projeleri.

Leiden: Yüksek etkili dergilerde yayın, uluslararası iş birlikleri.

Genel: Sanayi entegrasyonu, uluslararası iş birlikleri, Ar-Ge yatırımları.

Endeksler İçin Veri Toplama ve Giriş Stratejileri

Merkezi Veri Yönetim Sistemi Kurulmalı

- Kurumsal ölçekte tüm akademik faaliyetlerin (yayın, proje, patent, mezun verisi) tek havuzda toplanacağı entegre bir bilgi sistemi oluşturulmalı.

Veri Takvimine Uyumlu Süreç Takibi

- Her endeksin veri gönderim tarihleri ve içerik tipleri bellidir.

Manuel Girilen Verilerin Doğruluğu Sağlanmalı

- THE & QS gibi endekslerde bazı veriler kurumlarca manuel girilir: Öğretim üyesi sayısı, Uluslararası öğrenci oranı, Endüstri geliri, Eğitim dili

Yayın ve Atıf Verilerinin Otomatik Takibi

- Akademik birimlere Q1 yayın, atıf, H-indeksi gibi metrikler aylık bazda raporlanmalı. Yayınlarda kurum adı ve İngilizce eşleşmeleri standartlaştırılmalı.

Anket Geri Dönüş Stratejisi Geliştirilmeli

İletişim ve Tanıtım Entegre Edilmeli

- Web sitesi güncelliği, sosyal medya etkileşimi ve İngilizce içerik sıralama algoritmalarını etkiler.

Sıralama Farkındalığı Eğitimi

- Akademik ve idari personele sıralamaların ne ölçtüğü, hangi verilerin etkili olduğu konusunda düzenli eğitim ve atölyeler düzenlenmeli.

Endekslerde Veri Girişi

Endeks	Otomatik Veriler	Manuel Girişler
QS	Yayın, atıf (Scopus)	Fakülte/öğrenci oranı, uluslararası oran, işveren anketi
THE	Atıf, yayın, iş birlikleri (Scopus)	Gelir, öğrenci sayısı, mezun oranı
ARWU	Ödül, yayın (Nature, Nobel, Turing)	Yok – tamamen veri odaklı
Leiden	Atıf, yayın, açık erişim (WoS)	Yok – otomatik veri analitiği
URAP	Atıf, yayın (WoS)	Yok – hesaplamalı skor
THE Impact	SDG göstergeleri, Elsevier verileri	Kurumsal Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDG) faaliyet raporları
THE Interdisciplinary	Disiplinler arası yayın & atıf (Scopus)	Üniversitenin disiplinlerarası politikası, yönlendirmesi, ödüllendirmesi, terfi parametresi gibi bilgiler

Mühendislik Fakültesi Yöneticileri İçin Sıralama Stratejileri

Yayın Kalitesi ve Atıf Etkisi

- Q1/Q2 indeksli dergilere odaklanılmalı.
- Açık erişim yayınlar teşvik edilmeli.
- Ortak yayın stratejileri (özellikle yurt dışı ortaklı) geliştirilerek atıf oranı artırılmalı.
- Yayınlar daha çok WoS/Scopus kapsamına girecek şekilde yönlendirilmelidir.

Uluslararasılaşma

- İngilizce yürütülen yüksek lisans/doktora programları artırılmalıdır.
- Uluslararası akademisyen alımı (sözleşmeli yabancı öğretim üyesi) için fakülte düzeyinde kontenjan ayrılmalıdır.
- Erasmus+, Horizon Europe gibi değişim ve proje programlarına aktif katılım sağlanmalıdır.

Mühendislik Fakültesi Yöneticileri İçin Sıralama Stratejileri

Endüstri İlişkileri ve Uygulamalı Projeler

- Sanayi iş birliklerinden doğan gelirler raporlanmalı ve THE'ye bildirilmelidir.
- Fakülte, TTO (Teknoloji Transfer Ofisi) ile koordineli çalışmalı, projeler patent ve yayına dönüşmelidir.
- Uygulamalı projeler yalnızca teknik raporla değil, bilimsel yayınlara sonuçlandırılmalıdır.

Veriye Dayalı Performans Takibi

- Her öğretim üyesinin Scopus/WoS profilleri izlenmelidir.
- Fakülte düzeyinde yıllık sıralama katkı raporları hazırlanmalıdır.
- 'Sıralama Gelişim Gösterge Paneli' oluşturularak bölümler arası performans izlenebilir hale getirilmelidir.

Mühendislik Fakültesi Yöneticileri İçin Sıralama Stratejileri

Mezun Takibi ve İşveren İtibarı

- Mezunların istihdam durumu ve başarıları sistematik biçimde takip edilmelidir.
- Mezun dernekleriyle iş birliği güçlendirilmelidir.
- QS işveren anketlerinde görünürlük sağlanmalı; işverenlerle etkin iletişim kurulmalıdır.

Mühendislik Alt Alanlarında Odaklanma

- QS ve THE'nin mühendislik alt alan sıralamalarına (EE, Civil, Mechanical vb.) girilmesi hedeflenmelidir.
- Her bölüm kendi alanında 5 yıllık yayın ve görünürlük stratejisi geliştirmelidir.

Somut Uygulama Önerileri

- 'Mühendislik Fakültesi Açık Bilim Politikası' yayımlanmalıdır.
- 'Yıllık Fakülte Etki Raporu' hazırlanmalı (yayın, proje, patent, işbirliği, mezun vb.)
- 'Uluslararası İşbirliği Haritası' fakülteye özgü şekilde çıkarılmalıdır.

Endekslerle İlişkili SDÜ Performans Politikaları Özeti

Strateji / Uygulama	İlişkili Endeks(ler)	Açıklama
Q1-Q2 dergilerde yayınlara yüksek puan verilmesi	THE, QS, ARWU, Leiden, URAP	Akademik yayınların kalite düzeyi, endekslerdeki en önemli metriklerden biridir.
Açık erişim yayın desteği	Leiden, THE Impact	Açık erişim Leiden sıralamasında ölçülür; ayrıca THE Impact'te şeffaflık ve erişilebilirlik öne çıkar.
Uluslararası iş birliği ile yapılan yayınlara ekstra katsayı uygulanması	THE, QS, Leiden	Uluslararasılaşma ve ortaklık, doğrudan sıralamalarda puan kazandıran göstergelerdendir.
Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarıma yönelik teşvikler	THE, U-Multirank, QS	Endüstri geliri, yenilik ve girişimcilik kriterlerine katkı sağlar.
Proje yönetimi (TÜBİTAK, AB, sanayi projeleri) için puan verilmesi	THE, QS, THE Impact	Endüstri ilişkileri ve Ar-Ge kapasitesi sıralamalarda yükselme sağlar.
Web of Science / Scopus doğrulama sistemiyle Q sınıflamasına dayalı puanlama	THE, QS, ARWU	Yayın etkisi ve kalite ölçümlerinde Q sınıflandırmaları doğrudan kullanılır.
Sanatsal etkinlik, kitap yazımı ve editörlüğüne verilen puanlar	THE Impact, U-Multirank	Sosyal-sanat alanlarına katkılar THE Impact'in kültürel katılım göstergeleriyle örtüşür.
Atıf puanlaması	QS, THE, ARWU, URAP	Atıf sayısı tüm sıralamalarda önemli bir kalite göstergesidir.
Yabancı akademisyenlerin daveti (misafir öğretim üyeleri)	QS, THE	Uluslararası akademik çeşitlilik QS ve THE sıralamalarında doğrudan etkili.
Mentörlük ve yapay zekâ modelleme desteği gibi bilimsel destek hizmetleri	THE Interdisciplinary, QS	Disiplinler arası ve teknik destekler modern sıralamalarda değer kazanmaktadır.
Lisansüstü mezunlara danışmanlık ödülleri	QS (mezun başarıları), THE	Mezun başarıları ve öğretim kalitesi ile ilgili göstergelere dolaylı katkı sağlar.
Akreditasyon sürecine katılım ve kalite odaklı ders verme puanları	U-Multirank, THE	Kalite güvencesi ve eğitimde sürekli iyileştirme stratejisiyle doğrudan ilişkilidir.

Endekslerle İlişkili SDÜ Ödül Yönergesi Özeti

Ödül Türü / Ölçüt	İlişkili Endeks(ler)	Açıklama
Akademik Performans Ödülü	QS, THE, ARWU, URAP, Leiden	Yayın kalitesi, hacmi ve çeşitliliği birçok endekste temel göstergedir.
En Yüksek Atıf Ödülü	QS, THE, ARWU, URAP, Leiden	Atıf sayısı, özellikle QS ve THE için sıralama skorunu doğrudan etkiler.
35 yaş altı ayrı değerlendirme	QS (genç akademisyen etkisi)	Genç akademisyen teşviki, uzun vadeli sıralama başarısını artırır.
Akademik Danışmanlık Ödülü	QS, THE	Öğrenci memnuniyeti, öğretim kalitesi ve mezun başarısına katkı sağlar.
Eğitim-Öğretim Yöntem ve Teknikleri Ödülü	U-Multirank, THE	Eğitim kalitesi ve öğrenci geribildirimleri sıralamalarda değerlendirilir.
Toplumsal Katkı Ödülü	THE Impact, U-Multirank	Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine (SDG) yönelik sosyal sorumluluk projelerini teşvik eder.
Kadın Araştırmaları Teşvik Ödülü	Leiden, THE Impact	Cinsiyet eşitliği göstergeleri sıralamalarda yer alır (özellikle SDG 5).

Gelecekteki Fırsatlar ve Öneriler

Gelecekteki Fırsatlar:

Yapay zeka, sürdürülebilir enerji ve biyoteknoloji alanlarında mühendislik araştırmalarını artırma.

Öneriler:

Üniversiteler, bölgesel avantajları kullanarak mühendislik araştırmalarını artırmalı; uluslararası iş birliklerini güçlendirmeli.

Politika Önerileri:

Ar-Ge teşvikleri artırılarak mühendislik fakültelerine destek verilmeli; üniversiteler, sıralamaların sınırlamalarını dikkate alarak stratejik planlamalar yapmalı.

Sonuç

- Mühendislik fakülteleri, üniversite sıralamalarının birçok temel göstergesine yüksek düzeyde katkı sunmaktadır. Bu fakülteler; yayın performansı, endüstri ortaklıkları, sürdürülebilirlik projeleri ve uluslararasılaşma açılarından kurumsal stratejilerde öncü rol oynamaktadır.
- Bu nedenle mühendislik fakültelerinin sıralama stratejileriyle senkronize çalışması, üniversite genel başarısı açısından kritik öneme sahiptir.
- Kurumsal olarak ise, Atama Yükseltme Kriterleri ve Ödül Yönetmeliği gibi motivasyon araçları ile kurumsal stratejiler arasında güçlü ilişki kurulması faydalı olacaktır.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim

Serdal Terzi
serdalterzi@gmail.com